

Güzel Sanatlar Fakülteleri Grafik Bölümü Öğrencilerinin Amblemler Yoluyla Grafik Değerlendirme Becerilerinin Belirlenmesi

Determining The Graphic Evaluation Skills Of Graphics Department Students Of Fine Arts Faculties Through Emblems

Özge MAZLUM¹

¹Fatih Üniversitesi, Ankara Meslek Yüksekokulu, omazlum@fatih.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini değerlendirme becerilerinin belirlenmesidir. Genel tarama modelinde olan araştırmanın çalışma gurubunu; Akdeniz, Anadolu, Başkent, Dumlupınar, Hacettepe, Marmara ve Süleyman Demirel Üniversiteleri güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümünde öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel boyutunda anket yöntemi, nitel boyutunda ise görüşme yöntemi kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde; Kruskal Wallis, Mann Whitney U ve t- testi, nitel verilerin analizinde ise; içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonunda; cinsiyet ve yaş değişkeninin amblem değerlendirmesinde çok etkili olmadığı, fakat üniversite değişkeninin etkili olduğu, öğrencilerin amblem değerlendirmede, uzmanlara yakın becerilere sahip oldukları ve onlara yakın değerlendirmeler yapabildikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Grafik tasarım, Amblem, Logo, Grafik tasarım eğitimi.

ABSTRACT

This study aims at determining the skills of graphics department students of fine arts faculties with regards evaluating the emblems of universities in Turkey. The research group of the study, which follows a general survey model, consists of the seniors studying at graphics departments of fine arts faculties of Anadolu, Başkent, Dumlupınar, Hacettepe, Marmara and Süleyman Demirel Universities. Both qualitative (interview) and quantitative (questionnaire) methods are employed in data collection. Quantitative data were analyzed through Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). Quantitative data were analyzed via the MannWhitney U-test, t- test and Kruskal Wallis test. Whereas, the content analysis technique is used for the analysis of qualitative data. As a conclusion, the study revealed that the variables of gender and age are not significantly influential upon emblem evaluation whereas the variable of university is. In addition,

it was revealed that the students held skills very approximate to those of experts with regards emblem evaluation and they were able to make very close evaluations.

Keywords: *Graphic design, Emblem, Logos, Graphic design education.*

GİRİŞ

İletişim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişimler, bireyin de bu değişikliklere hızla uyum sağlamasını gerektirmektedir. Bunun için ise eğitim sistemi; yaratıcı ve eleştirel düşünen, olaylara çok yönlü bakabilen, araştıran, analiz edebilen, yeniliklere açık ve teknolojiyi takip eden bireyler yetiştirmeyi amaçlar nitelikte olmalıdır. Bu niteliklerin bireye kazandırılmasında da, sanat eğitiminin büyük rolü olacaktır.

Serter (1997:63); eğitimin amacının “tek tip kişilik oluşturmak, benliği bastırarak bireye yapay kişilikler aşılacak” olmadığını, aksine bireyin “kendi özgün kişiliğini fark edip, geliştirmesinde, yeteneklerinin ve zaaflarının farkına varıp, onları yaşamına yön verecek biçimde değerlendirmesinde, düşünme yeteneğini geliştirmesinde ona yardımcı olmak” olduğunu ifade etmiştir. Sanat eğitiminin bir dalı olan grafik tasarım eğitiminde de birey kendi özgün kişiliğini fark ederek, ürettiği eserlerle sadece topluma uyum sağlayan değil, aynı zamanda toplumu şekillendirmeye çalışan bir yaklaşım çizmelidir.

Adler (2008:33) grafik tasarımın; “tasarımcı için bir iletişim aracı, sonsuz keşfetme, öğrenme ve çalışma süreci olduğunu, toplum için ise bireylerin bilgiyi daha kolay kavramasını sağladığını” ifade etmiştir. Bowers (1999:89) ise konu ile ilgili olarak; “grafik tasarımcının aynı zamanda bir iletişimci de olduğunu, bu yüzden mesajın, göndermenin ve yorumlamanın inceliklerini bilmesi gerektiğini” belirtmiştir.

Landa (1996:8) grafik tasarımı “sanat ve iletişim becerilerinin, iş ve endüstrinin ihtiyaçlarına hizmet eden uygulamaları” olarak tanımlamıştır. Tasarım dalları her geçen gün yaşamımızdaki etkisini artırmaktadır ve işlevsellik ve estetik özellikler birlikte kullanılarak, insanın yaşamını kolaylaştırmak ve daha nitelikli hale getirmek hedeflenmektedir.

Grafik tasarımın bireysel ve toplumsal etkileri ne kadar önemli ise bu konuda eğitim veren, grafik tasarımcısı yetiştiren kurumlar, bu kurumlardaki eğitimciler ve verdikleri eğitim de o kadar önemlidir. Grafik tasarım alanında öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisini geliştirmeye yönelik eğitim verilmeli, müfredatlar, tasarıma ve genel olarak dünya meselelerine ilişkin konuları okuma, yazma ve tartışmayı özendirerek biçimde düzenlenmelidir. Noble ve Bestley (2001:8) de konu ile ilgili olarak; “uzun zamandır bir tanıtım uygulamaları alanı olan grafik tasarım, etkinliklerini yeniden tanımlamaya başlamıştır ve bu tartışmalarda tasarımın sadece bir ürün olmadığı, görsel bir yorum ve dokümantasyon süreci olduğunu” belirtmiştir.

Pulman (1998:112) ise, grafik tasarım eğitimi hakkında şunları söylemektedir:

“İyi tasarım eğitimi, sizden beklenen problem çözme becerisini veren eğitimidir. Eğitim size, kendinizi, farklı iletişim ortamlarında ifade etmenizi sağlayacak deneyimi kazandırmalıdır. Tasarımın faaliyet alanlarında ve araçlarında meydana gelen değişimlerin ötesinde eğitim, bir deneyimi farklı, erişilebilir ve anlaşılır kılan unsurları kontrol eden temel mekanizmalar konusunda odaklanmanızı sağlar”.

Grafik tasarım alanında, bir konu grafik diline aktarılırken, mesajın en yalın, en etkili ve en doğru biçimde verilebilmesi amaçlanır. Bu bağlamda amblemler için, grafik tasarımın detaylardan arındırma özelliğini iyi gösteren bir uygulama alanı olduğu söylenebilir. Amblemler; bir kurumun kendisini dış dünyaya tanıtmasında ve dış dünya ile iletişim sağlamada önemli bir işleve sahiptir. Tepecik (2002:61) amblemi; “bir nesneyi ya da bir kurumu temsil eden harf veya çeşitli işaretlerin görüntüsü olarak” tanımlamıştır. Ambleme logo da denilmektedir ve bu araştırmada alıntı yerlerine göre, bulunduğu kaynakla farklılık olmaması açısından, her iki sözcük de kullanılacaktır.

Bektaş (1997:81) bir ambleme bulunması gereken özellikleri; amblemin içeriği doğru yansıtması, yer alacağı ortamlara uyum gösterebilmesi, benzerlerinden farklı olması, uzun yıllar etkisini kaybetmeyecek çağdaş bir anlatımı olması, güven uyandırması, kullanışlı olması ve en önemlisi de akılda kolayca yer edebilmesi şeklinde

sıralamaktadır. Logo veya marka gibi belirleyici bir işaret, ürün, hizmet veya kurum hakkında oldukça fazla bilgi iletmektedir. Rand (1992:39) logo için şunları söylemiştir:

“Tasarım iyi de olsa kötü de olsa, bellek için bir araçtır. İyi tasarımlar, bir şekilde değer ekler, başka bir açıdan bakıldığında zevk alınmasını sağlar; izleyiciye karşı saygılıdır ve girişimciyi ödüllendirir. İyi tasarlanmış bir görüntüyü hatırlamak, karışık bir görüntüye göre daha kolaydır. Sonuçta, iyi tasarlanmış bir logo, simgelediği şeyin bir yansımasıdır”.

Grafik tasarımda değerlendirme yöntemlerinden birisi de, mezun durumuna gelmiş öğrencilerin tasarımı değerlendirme becerilerini esas almaktadır. Öğrencilerin bir grafik ürünü olan amblemleri belirli kriterler doğrultusunda değerlendirebilmeleri, öğrencilerin aldıkları eğitimin niteliğini gösterecektir. Bu araştırma, öğrencilerin öğrendiklerini uygulama ve değerlendirme seviyesine ne ölçüde aktarabildiklerini sorgulamıştır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi “Güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini değerlendirme becerileri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde şu alt problemlere yanıt aranacaktır:

1. Güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini “görsel” açıdan değerlendirme becerileri; Uzman görüşlerine, Cinsiyete, Yaşa, Üniversiteye, göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini “içerik” açıdan değerlendirme becerileri; Uzman görüşlerine, Cinsiyete, Yaşa, Üniversiteye, göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3. Öğrenci ve uzmanların üniversite amblemlerine ilişkin değerlendirme ve yorumları nelerdir?

Sınırlılıklar

Bu araştırma: sekiz üniversite ve bu üniversitelerin amblemleri ile sınırlıdır. Araştırmanın yöntemi, bireyin algısı ve yorumları, değerlendirmede işin içine girdiği için dolaylı bir ölçme yöntemidir. Bu araştırmanın bir sınırlılığı da; öğrencilerin değerlendirmelerinin kendilerine özgü olması ve bireysel algılarının devreye girmesidir. Ölçme araştırmacının belirlediği kriterler doğrultusunda, uzman görüşleri referans alınarak yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ile verilerin analizi yer alacaktır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2004:77). Ayrıca bu araştırmada; sınırlılıkları en aza indirmek için nicel ve nitel yöntem birlikte kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu; Akdeniz, Anadolu, Atatürk, Başkent, Dumlupınar, Hacettepe, Marmara ve Süleyman Demirel Üniversitelerinin güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümlerinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya 156 öğrenci ve 15 uzman katılmıştır. Araştırmada Türkiye’de Grafik bölümü 4. sınıf öğrencileri bulunan güzel sanatlar fakültelerinin %36’sına ulaşılmıştır. Araştırmaya

katılan üniversite öğrencilerinin; %53,2'sini kız, %46,8'ini ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Ayrıca bu öğrencilerin %62,8'i 23-26 yaş aralığı ile çoğunluğu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma çerçevesinde, üniversite öğrencilerinin amblem değerlendirme becerilerini belirlemek amacıyla veri toplama araçları geliştirilmiş ve gerekli olan veriler anket ve görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır.

Anket formunun birinci bölümünde yer alan kişisel bilgiler kısmında; araştırmaya katılan öğrencilerin; cinsiyet, yaş ve üniversitelerinden oluşan demografik değişkenler bulunmaktadır. Anket formunun ikinci bölümünde ise, öğrencilerin üniversite amblemlerinde bulunması gereken özellikleri, ilgili amblemde bulunma derecesine göre işaretleyecekleri bir tablo bulunmaktadır. Araştırmada kullanılan diğer veri toplama aracı ise, üniversite amblemleri ile ilgili genel değerlendirme ve yorumların ifade edileceği ve açık uçlu soruların bulunduğu görüşme formudur.

Görünüş geçerliği çalışmaları ile ilgili olarak; yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu geliştirilen taslak anketteki değerlendirme kriterleri, öğretim üyeleri ve sektördeki grafik tasarımcılar ile görüşülerek belirlenmiştir. Bu süreçte, anket formunda yer alan değerlendirme kriterlerinin sayısı 11 olarak belirlenmiş ve kullanılan ifadeler de konuya uygun olarak değiştirilmiştir.

Ankette yer alan ölçeklerin yapı geçerliliği, ön uygulama verilerine dayalı olarak, faktör analizi (temel bileşenler analizi), iç tutarlıkları ise Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ile sınanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise .89 olarak hesaplanmıştır. Yapılan geçerlik güvenilirlik testleri sonunda anket değerlendirme kriterleri 11 madde ve 2 faktörlü olarak belirlenmiştir. 4, 9, 10, 11 nolu maddeler amblemin “görsel” boyutunu (1. faktör), 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 nolu maddeler ise amblemin “içerik” boyutunu (2. faktör); oluşturmaktadır. Ölçekte yer alan on bir madde 1'den 5'e

doğru puanlanmıştır. Bu; 1 puan alan maddenin en düşük, 5 puan alan maddenin en yüksek puanı aldığı anlamına gelmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın alt amaçlarından olan güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini “görsel” ve “içerik” açıdan değerlendirme becerileri; “Uzman görüşlerine” göre anlamlı bir fark göstermekte midir? sorusu Mann Whitney U-testi ile; “Cinsiyete” göre anlamlı bir fark göstermekte midir? sorusu t- testi ile; “Yaşa” ve “Üniversiteye” göre anlamlı bir fark göstermekte midir? sorusu ise Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiştir.

Araştırmada öğrenci ve uzmanların üniversite amblemlerine ilişkin değerlendirme ve yorumlarına ilişkin bulgular, nitel çözümlenmeler ile elde edilmiştir. Görüşme yöntemiyle elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Patton (1987: Akt. Yıldırım, 2000:106) görüşmenin amacını; “bir bireyin iç dünyasına girmek ve onun perspektifini anlamak” olarak belirtmiştir. Bu araştırmanın nitel boyutunda; öğrenci ve uzmanlar ile görüşme yapılarak, deneyimleri, düşünceleri ve yorumlarına ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda, öğrencilerin bir grafik ürününü değerlendirme becerileri belirlenmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, alt amaçlara ilişkin nicel ve nitel bulgular yer almaktadır.

Üniversite Amblemlerinin Görsel Açıdan Değerlendirmesi

Tablo 1’de güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin “uzman görüşlerine” göre üniversite amblemlerini görsel açıdan değerlendirme becerilerine ilişkin bulgular verilmiştir. Tabloda öğrenci (n=156) ve uzmanların (n=15) değerlendirme puanlarına göre hesaplanan U değerleri ve bu değerlere göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 1. Uzman Görüşlerine İlişkin U- Testi Sonuçları

Üniversite Amblemi	Durumu	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Akdeniz Üniversitesi	Öğrenci	156	87.17	13598.00	998.00	.318
	Uzman	15	73.87	1108.00		
Anadolu Üniversitesi	Öğrenci	156	84.59	13196.50	950.50	.228
	Uzman	15	100.63	1509.50		
Atatürk Üniversitesi	Öğrenci	156	85.21	13292.00	1046.00	.496
	Uzman	15	94.27	1294.00		
Başkent Üniversitesi	Öğrenci	156	84.11	13120.50	874.50	.105
	Uzman	15	105.70	1585.50		
Dumlupınar Üniversitesi	Öğrenci	156	86.03	13421.00	1165.00	.978
	Uzman	15	85.67	1285.00		
Hacettepe Üniversitesi	Öğrenci	156	85.00	13260.00	1014.00	.371
	Uzman	15	96.40	1446.00		
Marmara Üniversitesi	Öğrenci	156	84.07	13115.00	869.00	.098
	Uzman	15	106.07	1591.00		
Süleyman Demirel Üniversitesi	Öğrenci	156	84.63	13202.50	956.50	.242
	Uzman	15	100.23	1503.50		

p < .05

Tablo 1’de görüldüğü gibi; “uzman görüşlerine” göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu bulguya göre; öğrencilerin uzmanlara yakın değerlendirmeler yaptıkları, öğrencilerin amblem değerlendirmede başarılı oldukları söylenebilir.

Güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini görsel açıdan değerlendirme becerilerinin “cinsiyete” göre bir farklılık gösterip göstermediği alt problemine ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir. Tabloda kız öğrenci (n=83) ve erkek öğrencilerin (n=73) değerlendirmelerinin aritmetik ortalama ve standart sapma puanlarına göre hesaplanan t değerleri ve bu değerlere göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 2. Cinsiyete İlişkin t-Testi Sonuçları

Üniversite Amblemi	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Akdeniz Üniversitesi	Erkek	73	11.45	3.47	154	3.00	.003
	Kız	83	13.12	3.44			
Anadolu Üniversitesi	Erkek	73	15.31	2.93	154	.41	.678
	Kız	83	15.10	3.21			
Atatürk Üniversitesi	Erkek	73	8.31	3.37	154	.17	.863
	Kız	83	8.21	3.67			
Başkent Üniversitesi	Erkek	73	15.91	3.34	154	.09	.925
	Kız	83	15.86	3.31			
Dumlupınar Üniversitesi	Erkek	73	6.35	2.93	154	1.7	.076
	Kız	83	7.36	3.95			
Hacettepe Üniversitesi	Erkek	73	18.16	2.57	154	.07	.942
	Kız	83	18.19	2.32			
Marmara Üniversitesi	Erkek	73	15.64	3.30	154	1.13	.258
	Kız	83	16.20	2.84			
Süleyman Demirel Üniversitesi	Erkek	73	11.52	3.63	154	2.04	.043
	Kız	83	12.86	4.47			

p < .05

Tablo 2'deki bulgulardan da anlaşıldığı gibi, Akdeniz ve Süleyman Demirel Üniversiteleri amblemleri için cinsiyete ilişkin anlamlı farklar bulunmuştur. Bu iki üniversitede kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre daha yüksek puanlar vermişlerdir. Buradan kız öğrencilerin daha olumlu, iyimser değerlendirme yaptıkları sonucu çıkarılabilir. Fakat cinsiyet değişkeninin görsel boyutuyla amblem değerlendirmesinde etkili bir faktör olmadığı söylenebilir.

Üniversite amblemlerinin görsel açıdan “yaşa” göre değerlendirilmesinde, “Kruskal Wallis” testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir. Tabloda yaş gruplarına göre öğrencilerin değerlendirmelerinin Ki-kare puanları ve bu puanlara göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 3. Yaşa İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Üniversite Amblemi	Yaş	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
Akdeniz Üniversitesi	19-22	45	92.79	2	1.87	.391
	23-26	102	85.38			
	27 ve üzeri	24	75.90			
Anadolu Üniversitesi	19-22	45	90.86	2	2.35	.307
	23-26	102	81.44			
	27 ve üzeri	24	96.27			
Atatürk Üniversitesi	19-22	45	85.07	2	2.98	.225
	23-26	102	82.67			
	27 ve üzeri	24	101.90			
Başkent Üniversitesi	19-22	45	81.47	2	2.48	.289
	23-26	102	84.64			
	27 ve üzeri	24	100.29			
Dumlupınar Üniversitesi	19-22	45	94.58	2	2.30	.316
	23-26	102	81.70			
	27 ve üzeri	24	88.19			
Hacettepe Üniversitesi	19-22	45	94.43	2	2.15	.340
	23-26	102	82.06			
	27 ve üzeri	24	86.92			
Marmara Üniversitesi	19-22	45	84.89	2	3.47	.176
	23-26	102	82.45			
	27 ve üzeri	24	103.17			
Süleyman Demirel Üniversitesi	19-22	45	83.37	2	.749	.688
	23-26	102	83.73			
	27 ve üzeri	24	93.10			

p < .05

Tablo 3'te görüldüğü gibi, amblem değerlendirilmesi “yaşa” göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir. Buradan, yaş değişkeninin amblem değerlendirmede ayırt edici bir faktör olmadığı anlaşılmaktadır.

Güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini görsel açıdan değerlendirme becerilerinin “üniversiteye” göre bir farklılık gösterip göstermediği alt problemine ilişkin bulgular Tablo 4’de verilmiştir. Burada; sekiz üniversitenin amblemi için analiz sonuçlarının bulunduğu tablolar; hacim olarak fazla yer tutacağı için sekiz ayrı tablo halinde verilmemiş, bir tabloda birleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre anlamlı fark olan üniversite amblemleri, numaralarına göre Tablo 4’de

belirtilmiştir. Tabloda üniversitelere göre öğrencilerin değerlendirmelerinin Ki-kare puanları ve bu puanlara göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 4. Üniversiteye İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

No	Üniversite	sd	χ^2	p	Anlamli fark
1	Akdeniz	7	13.00	.072	Yok
2	Anadolu	7	11.03	.137	Yok
3	Atatürk	7	33.28	.000	1-2, 1-3, 1-5, 2-3, 2-8, 3-4, 3-5, 3-6, 3-7, 3-8, 5-8
4	Başkent	7	7.02	.427	Yok
5	Dumlupınar	7	42.36	.000	1-2, 1-5, 2-5, 3-5, 4-5, 5-6, 5-7, 5-8
6	Hacettepe	7	6.90	.439	Yok
7	Marmara	7	21.33	.003	1-2, 1-3, 1-5, 1-7, 2-7, 3-4, 4-5, 4-7, 5-7, 7-8
8	Süleyman Demirel	7	24.59	.001	1-5, 1-8, 2-8, 3-8, 4-8, 5-8, 6-8, 7-8

p < .05

Tablo 4 incelendiğinde; Akdeniz, Anadolu, Başkent ve Hacettepe Üniversitelerinin amblemlerinin değerlendirilmesinde, üniversitelere göre anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır. Buradan; bu üniversitelerin amblemleri için, araştırmaya katılan öğrencilerin birbirine yakın puanlar verdikleri, öğrencilerin amblem değerlendirme kriterlerinin birbirine benzediği söylenebilir. Atatürk, Dumlupınar, Marmara ve Süleyman Demirel Üniversitesi amblemleri için ise; anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Bu farkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanarak farkların kaynağı incelenmiştir. Bu farkların hangi üniversiteler arasında olduğu yukarıdaki tabloda görülmektedir. Örneğin; Atatürk Üniversitesi amblemi için; "1-2", Akdeniz ve Anadolu Üniversitesi öğrencilerinin değerlendirmeleri arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir. Gruplar arasındaki farklara bakıldığında ise; Atatürk, Dumlupınar, Marmara ve Süleyman Demirel Üniversitesi için kendi üniversitelerinin amblemlerini değerlendirirken öğrencilerin, diğer yedi üniversitenin öğrencilerinden farklı

yaklaştıkları ve daha olumlu değerlendirmeler yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin kendi üniversitelerinin amblemlerini değerlendirirken yanlış davranma eğilimleri bu sonucun temel etkeni olarak düşünülebilir.

Üniversite Amblemlerinin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Bu bölümde üniversite ambleminin içerik ile ilgili maddelerinin farklı değişkenlere göre durumu incelenecektir. Tablo 5’de güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin “uzman görüşlerine” göre üniversite amblemlerini içerik açıdan değerlendirme becerilerine ilişkin bulgular verilmiştir. Tabloda öğrenci (n=156) ve uzmanların (n=15) değerlendirme puanlarına göre hesaplanan U değerleri ve bu değerlere göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 5. Uzman Görüşlerine İlişkin U- Testi Sonuçları

Üniversite Amblemi	Durumu	n	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Akdeniz Üniversitesi	Öğrenci	156	87.70	13681.50	904.50	.147
	Uzman	15	68.30	1024.50		
Anadolu Üniversitesi	Öğrenci	156	84.82	13232.50	986.50	.315
	Uzman	15	98.23	1473.50		
Atatürk Üniversitesi	Öğrenci	156	85.97	13412.00	1166.00	.983
	Uzman	15	86.27	1294.00		
Başkent Üniversitesi	Öğrenci	156	83.56	13036.00	790.00	.038
	Uzman	15	111.33	1670.00		
Dumlupınar Üniversitesi	Öğrenci	156	89.52	13497.00	1089.00	.656
	Uzman	15	80.60	1209.00		
Hacettepe Üniversitesi	Öğrenci	156	84.38	13164.00	918.00	.164
	Uzman	15	102.80	1542.00		
Marmara Üniversitesi	Öğrenci	156	85.88	13397.00	1151.50	.919
	Uzman	15	87.23	1308.50		
Süleyman Demirel Üniversitesi	Öğrenci	156	86.06	13425.00	1161.00	.961
	Uzman	15	85.40	1281.00		

p < .05

Tablo 5’te görüldüğü gibi; Başkent Üniversitesi amblemi için, öğrenci ve uzmanların değerlendirmeleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (U= 790, p= .038). Sıra

ortalamalarına bakıldığında, Başkent Üniversitesi amblemi için uzmanların ($\bar{X} = 111.33$) öğrencilere ($\bar{X} = 83.56$) göre daha olumlu değerlendirme yaptıkları görülmektedir. Diğer üniversite amblemleri için, anlamlı fark bulunamamıştır. Buradan, öğrencilerin bir grafik ürünü olan amblemleri değerlendirmede başarılı olduğu ve uzmanların bilgi ve becerilerini öğrencilere aktardığı söylenebilir.

Güzel sanatlar fakülteleri grafik bölümü öğrencilerinin üniversite amblemlerini “içerik” açıdan değerlendirme becerilerinin “cinsiyete” göre bir farklılık gösterip göstermediği alt problemine ilişkin bulgular Tablo 6’da verilmiştir. Tabloda kız öğrenci (n=83) ve erkek öğrencilerin (n=73) değerlendirmelerinin aritmetik ortalama ve standart sapma puanlarına göre hesaplanan t değerleri ve bu değerlere göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 6. Cinsiyete İlişkin t-Testi Sonuçları

Üniversite Amblemi	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Akdeniz Üniversitesi	Erkek	73	17.16	6.07	154	2.65	.009
	Kız	83	19.71	5.89			
Anadolu Üniversitesi	Erkek	73	26.23	5.33	154	.524	.601
	Kız	83	25.75	5.87			
Atatürk Üniversitesi	Erkek	73	15.61	6.36	154	.869	.386
	Kız	83	14.75	5.95			
Başkent Üniversitesi	Erkek	73	25.17	5.90	154	.058	.954
	Kız	83	25.12	6.49			
Dumlupınar Üniversitesi	Erkek	73	12.15	5.81	154	1.98	.049
	Kız	83	14.21	7.03			
Hacettepe Üniversitesi	Erkek	73	30.19	4.62	154	.225	.822
	Kız	83	30.74	4.08			
Marmara Üniversitesi	Erkek	73	24.38	5.60	154	2.62	.009
	Kız	83	24.56	4.76			
Süleyman Demirel Üniversitesi	Erkek	73	17.39	5.81	154	2.58	.011
	Kız	83	20.10	7.12			

p < .05

Tablo 6’daki değerlerden de anlaşıldığı gibi, Akdeniz, Dumlupınar, Marmara ve Süleyman Demirel Üniversiteleri amblemlerinde cinsiyete göre anlamlı fark bulunmuştur. Anlamlı fark bulunan dört üniversitede kız öğrenciler, erkek öğrenciler

daha olumlu değerlendirme yapmışlardır. Fakat cinsiyet değişkeninin “içerik” açıdan amblem değerlendirmesinde çok etkili bir faktör olmadığı söylenebilir.

Üniversite amblemlerinin “içerik” açıdan yaşa göre değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir. Tabloda yaş gruplarına göre öğrencilerin değerlendirmelerinin Ki-kare puanları ve bu puanlara göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 7. Yaşa İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Üniversite Amblemi	Yaş	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
Akdeniz Üniversitesi	19-22	45	93.94	2	1.81	.404
	23-26	102	84.20			
	27 ve üzeri	24	78.77			
Anadolu Üniversitesi	19-22	45	89.57	2	2.99	.224
	23-26	102	81.24			
	27 ve üzeri	24	99.56			
Atatürk Üniversitesi	19-22	45	81.84	2	2.23	.327
	23-26	102	84.62			
	27 ve üzeri	24	99.67			
Başkent Üniversitesi	19-22	45	86.47	2	1.98	.371
	23-26	102	82.83			
	27 ve üzeri	24	98.60			
Dumlupınar Üniversitesi	19-22	45	97.24	2	3.45	.178
	23-26	102	80.92			
	27 ve üzeri	24	86.52			
Hacettepe Üniversitesi	19-22	45	87.79	2	.797	.671
	23-26	102	83.57			
	27 ve üzeri	24	92.96			
Marmara Üniversitesi	19-22	45	88.64	2	.743	.690
	23-26	102	83.45			
	27 ve üzeri	24	91.00			
Süleyman Demirel Üniversitesi	19-22	45	86.30	2	.245	.885
	23-26	102	86.95			
	27 ve üzeri	24	81.42			

$p < .05$

Tablo 7’de görülen “Kruskal Wallis” testi sonuçlarına göre, üç farklı yaş grubu arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Buradan, yaş değişkeninin ayırt edici bir faktör olmadığı anlaşılmaktadır.

Üniversitelere göre; öğrencilerin amblemleri değerlendirme becerilerine ilişkin bulgular Tablo 8’de verilmiştir. Burada; sekiz tablo hacim olarak fazla yer tutacağı için, bir tabloda birleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre anlamlı fark olan üniversite amblemleri, numaralarına göre Tablo 8’de belirtilmiştir. Tabloda üniversitelere göre öğrencilerin değerlendirmelerinin Ki-kare puanları ve bu puanlara göre belirlenen “p” anlamlılık değerleri yer almaktadır.

Tablo 8. Üniversiteye İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları

No	Üniversite	sd	χ^2	p	Anlamlı fark
1	Akdeniz	7	23.10	.002	2-4, 3-4, 3-6, 4-5, 4-8, 5-6, 6-8
2	Anadolu	7	24.29	.001	1-2, 1-5, 2-3, 2-4, 2-7, 3-5, 4-5, 4-6, 4-8, 5-7
3	Atatürk	7	31.50	.000	1-2, 1-3, 1-5, 1-7, 2-3, 2-6, 2-8, 3-4, 3-5, 3-6, 3-7, 3-8, 5-6, 5-8, 6-7
4	Başkent	7	3.00	.885	Yok
5	Dumlupınar	7	41.90	.000	1-5, 2-5, 3-5, 4-5, 5-6, 5-7, 5-8
6	Hacettepe	7	16.53	.021	1-5, 1-7, 3-5, 3-7, 3-8
7	Marmara	7	41.48	.000	1-2, 1-3, 1-5, 1-6, 1-7, 1-8, 2-3, 2-7, 3-4, 3-5, 3-8, 4-5, 4-6, 4-7, 5-7, 6-7, 7-8
8	Süleyman Demirel	7	29.71	.000	1-2, 1-3, 1-5, 1-6, 1-8, 2-8, 3-8, 4-8, 5-7, 5-8, 6-8, 7-8

p < .05

Tablo 8 incelendiğinde; Akdeniz, Anadolu, Atatürk, Dumlupınar, Hacettepe, Marmara ve Süleyman Demirel Üniversitesi amblemleri için, anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu görülmektedir. Buradan, üniversite değişkeninin amblem değerlendirmede ayırt edici bir faktör olduğu sonucu çıkmaktadır. Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın, hangileri arasında olduğunun belirlenmesi için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U-testi uygulanmıştır. Gruplar arasındaki bu farklar incelendiğinde; Anadolu, Atatürk, Dumlupınar, Marmara, Süleyman Demirel Üniversiteleri için, öğrencilerin kendi üniversitelerinin amblemlerini değerlendirirken,

diğer üniversitelerin öğrencilerinden farklı yaklaşıtları ve daha olumlu değerlendirdikleri görülmüştür. Buna göre, öğrencilerin kendi eğitim gördükleri üniversitenin amblemi olduğu için daha olumlu değerlendirmeler yaptıkları bir faktör olarak söylenebilir. Grupların ortalamalarına bakıldığında; Hacettepe Üniversitesi amblemi için en olumlu değerlendirmeyi Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin, Akdeniz Üniversitesi için ise Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin yaptığı görülmektedir. Buradan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin Hacettepe Üniversitesi amblemini, Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin Akdeniz Üniversitesi amblemini başarılı buldukları söylenebilir.

Alt Problemlerle İlgili Nitel Bulgular

Araştırmanın nitel bulguları görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan görüşme yönteminin türü ise yapılandırılmış görüşmedir. Bu araştırmada öğrencilerin amblemleri değerlendirme becerileri, uzmanların görüşleri referans kabul edilerek test edilmiştir. Öğrenci ve uzman görüşleri arasında benzerlikler ve farklılıklar saptanmaya çalışılarak, karşılaştırmalar yapılmıştır. Nitel veri analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu bölümde araştırmada yer alan sekiz üniversite amblemi; uzman ve öğrenci görüşleri karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Akdeniz Üniversitesi ambleminin değerlendirilmesinde; uzman ve öğrenci görüşleri arasındaki benzerliklerden birisi; üniversitenin baş harflerini oluşturan A ve Ü harflerinin hatalı kullanımı ve yanlış algılanması ile ilgilidir. Ayrıca dört uzman ve iki öğrenci, logo tasarımında daha yaratıcı çözümlere gitmek gerektiğini savunmuşlardır. 23 öğrenci ve üç uzman amblemden kullanılan renklerin, üniversitenin bulunduğu coğrafi bölgenin özelliklerine uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Akdeniz Üniversitesi'nin logosunda degrade kullanımının baskıda sorun yaratacağı konusu en fazla eleştiri alan konu olmuştur. Yalnızca öğrenci görüşleri arasında ise; amblemden kullanılan biçimlerin sert olduğu, bölgenin yumuşak karakterini yansıtmadığı yer almaktadır. Öğrenci ve uzmanların değerlendirmelerinde sekiz benzer madde bulunmaktadır ve farklı düşündükleri bir madde bulunmamaktadır.

Anadolu Üniversitesi ambleminin değerlendirilmesinde; öğrenci ve uzman görüşleri arasında benzerlik gösteren maddelerden biri, Anadolu Üniversitesi'nin baş harflerinin başarılı stilizasyonudur. Anadolu Üniversitesi yazısının iki satırda olmasını uzmanlar uygun ve güzel bulmuşlardır. 30 öğrenci ve üç uzman amblemin akılda kalıcı olduğunu belirtmişler, 11 öğrenci Anadolu Üniversitesi ambleminin okunaklı ve anlaşılır, beş öğrenci ise köklü ve akıllara yerleşmiş bir amblem olduğunu söylemiştir.

Atatürk Üniversitesi amblemi ile ilgili olarak; uzman ve öğrencilerin yorumları arasındaki benzerliklerden ilki, logoda kullanılan desenin, tarihi ve kültürü yansıtması bakımından güzel, fakat detaylarının fazla olmasından dolayı sorunlu olduğu görüşüdür. Amblemin tarihi yansıtması ile ilgili olarak uzmanlar ve 14 öğrenci, Selçuklu motifinin kullanılmasını yerinde ve anlamlı bulmuştur. Baskıda, problem yaşanacağı konusuna beş uzman ve 20 öğrenci değinmiş, iki uzman ve 11 öğrenci ise yazı renginin sarı olmasının okunurluğu zorlaştırdığını belirtmiştir. Renk kullanımı ile ilgili, iki uzman zıt renk kullanımının dikkat çekici ve güzel olduğunu, 18 öğrenci ise uzmanlardan farklı bir görüş belirterek kullanılan renklerin uyumsuz olduğunu söylemişlerdir.

Başkent Üniversitesi ambleminin değerlendirilmesinde ise, öğrenci ve uzman görüşleri arasındaki ortak bir nokta amblemin yalın olmasıdır. Diğer bir benzer nokta; logotype'da kullanılan yazı karakterinin uygun, yazı puntosunun ise küçük olmasıdır. Öğrenci ve uzman görüşleri arasındaki farklılıklar incelendiğinde, kullanılan sembol konusunda görüş farklılıklarına rastlanmaktadır. Uzmanlar amblemden kullanılan sembollün anlaşılabilirliğini, öğrenciler ise anlaşılmadığını söylemişlerdir. 14 öğrenci dikkat çekici ve uyumlu renklerin kullanıldığını söylemiştir. Uzmanlardan farklı olarak öğrenciler, logodaki şekilde denge sorunu olduğunu belirtmişlerdir.

Dumlupınar Üniversitesi ambleminin değerlendirilmesinde; öğrenci ve uzman görüşleri arasında ilk ortak nokta; Dumlupınar Üniversitesi ambleminde yer alan bayrak sembolünün kullanımının yanlış olmasıdır. Uzman ve öğrenci görüşleri arasında bir benzer nokta da amblemden üniversite ile ilgili bir kavramın bulunmamasıdır. Diğer bir ortak nokta da; serifli ve ince bir yazı karakterinin kullanılmasının okunurluğu

zorlaştırdığıdır. Tasarımın uygulamada sorun yaşatabileceği görüşünde olan iki uzman ve 17 öğrenci bulunmaktadır. Uzmanlardan farklı olarak 12 öğrenci, amblemin Kütahya iline uygun olacağı yönünde görüş belirtmiştir. Bir uzman ve 11 öğrenci de amblemin güncellenmesi ve değiştirilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Hacettepe Üniversitesi ambleminin değerlendirilmesinde; uzman ve öğrencilerin yorumları arasındaki ortak yanlardan biri; Hacettepe Üniversitesi ambleminin uygulanmasının kolay olduğu ve baskıda problem çıkarmadığı görüşüdür. Amblemdaki sembolün Ankara'yı sembolize eden Hitit geyiğine gönderme yapmasının etkili olduğunu savunan beş uzman ve 10 öğrenci bulunmaktadır. Logotype'da kullanılan tipografinin hatasız olduğunu dört uzman dile getirmiş, ayrıca dört uzman ve 14 öğrenci de; h harfinin stilizasyonunu, iki uzman ve 13 öğrenci ise renk seçimini başarılı bulmuşlardır. Hacettepe Üniversitesi amblemi genel olarak öğrenci ve uzmanlar tarafından başarılı bulunmuştur ve görüşler arasında farklılık bulunmamaktadır.

Marmara Üniversitesi amblemi ile ilgili öğrenci ve uzman görüşleri incelendiğinde ilk ortak nokta; amblemin sadeliğidir. Ayrıca öğrenci ve uzman görüşleri arasında M harfi stilizasyonu ile ilgili benzer ifadeler bulunmaktadır. Öğrenci ve uzman görüşleri arasında diğer bir ortak nokta, amblemda üniversitenin bulunduğu kente dair öğeler bulunduğu görüşüdür. Öğrenci ve uzmanların eleştirdiği bir nokta da; daire form içinde ayrı bir kare form kullanmanın uygun olmadığı görüşüdür. Uzmanlar ve öğrenciler tarafından amblem genel olarak renk seçimi başarılı, serifli font kullanımı ise başarısız bulunmuştur. Uzmanlardan farklı olarak dört öğrenci, amblemin dış kenarında çember oluşturulup, içine yazı yazılmasının logoyu sıradanlaştırdığını ifade etmiştir.

Süleyman Demirel Üniversitesi ambleminin değerlendirilmesinde; öğrenci ve uzman görüşleri arasındaki bir benzerlik, amblemda kullanılan gülün soyutlamasının başarısız olmasıdır. Diğer bir benzer nokta ise; amblemda kullanılan imzanın gereksiz olduğudur. Amblemin evrensel olmadığı, üniversite yerine şehri anlattığı öğrenci ve uzman görüşleri arasında yer almaktadır. Ayrıca, uzman görüşleri arasında rengin iyi olduğu yer alırken, öğrenci görüşleri arasında kırmızı rengin tasarıma uygun olmadığı

bulunmaktadır. Yalnızca öğrencilerin değindiği bir konu; logotype'daki yazının dar ve açık renkli olmasından dolayı, okunurluğun güçleşmesidir. Farklı bir öğrenci görüşü de, güçlü bir figür olan gülün çerçeve içine alınmasının hatalı olduğudur.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Üniversite amblemlerinin “görsel” ve “içerik” özelliklerine göre değerlendirilmesinde, öğrencilerin uzmanlara yakın değerlendirmeler yapabildikleri, öğrencilerin amblemleri değerlendirirken uzmanlara benzer bir gözle baktıkları ve başarılı oldukları, üniversitelerde verilen grafik eğitiminin genel olarak etkili olduğu, eğitimcilerin bilgi ve becerilerini öğrencilere aktarabildiği ve onlara uzmanlık niteliklerini kazandırabildiği sonucu çıkmaktadır. Araştırmanın alt problemleri açısından bakıldığında, “cinsiyet” ve “yaş” değişkeni görsel ve içerik boyutta amblem değerlendirmesinde etkili bir faktör olmazken, “üniversite” değişkeni ayırt edici ve etkili bir faktör olarak bulunmuştur. Araştırmanın nitel bölümünde, öğrenci ve uzmanların üniversite amblemlerine ilişkin değerlendirmelerinden elde edilen nitel verilerin analizinde öğrencilerin amblem değerlendirmede, uzmanlara yakın becerilere sahip oldukları ve uzmanlara benzer değerlendirmeler yapabildikleri görülmüştür.

Aynı zamanda bu araştırma, öğrencilerin öğrendiklerini uygulama ve değerlendirme seviyesine ne ölçüde çıkarabildiklerini sorgulamış ve olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin bir grafik ürün olan amblemleri değerlendirirken analiz etme, yorumlama, açıklama, görme ve düzeltme gibi becerilere sahip olduğu görülmüştür. Araştırma sonunda, öğrencilerin amblemler ve tasarım eleman ve ilkeleri konusunda bilgiye sahip oldukları, uygulamalardaki problemleri görüp, eleştirerek önerilerde buldukları ve öğrencilerin değerlendirmelerinde uzmanlara yaklaştıkları görülmüştür.

Üniversite amblemlerinin değerlendirildiği bu araştırmanın, üniversitelere amblemlerini tekrar gözden geçirmeleri noktasında yardımcı olacağı ve üniversitelere amblemlerini değerlendirmeleri konusunda yol göstereceği düşünölmektedir. Bu araştırma, amblemlerin değerlendirilmesi yoluyla üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerindeki

grafik eğitiminin niteliği hakkında bilgi vermektedir. Bu bölümlerden mezun olan öğrencilerin ülkemizi görsel iletişim alanında temsil edeceği ve geleceğin grafik tasarımcıları olacağı düşünüldüğünde elde edilen veriler doğrultusunda olumlu gelişmeler yaşandığını söylemek mümkündür.

KAYNAKLAR

- Adler, D. (2008). Grafik Tasarım Ne İçindir?. *Grafik Tasarım Ne İçindir?*. Twemlow. A. (Ed.). İstanbul: YEM
- Bektaş, D. (1992). *Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi*. İstanbul: Yapı Kredi
- Bowers, J. (1999). *Introduction to Two-Dimensional Design: Understanding Form and Function*. Canada: John Wiley & Sons
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (Dördüncü Baskı). Ankara: Pegem
- Heller, S. (1998). *The Education of a Graphic Designer*. New York: Allworth Press
- Karamustafa, S. (2003). *21. Yüzyıl Türkiye'sinde Görsel İletişim Tasarımı Eğitimi*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (Onüçüncü Baskı). Ankara: Nobel
- Landa, R. (1996). *Graphic Design Solutions*. U.S.A: Delmar
- Noble, I., Bestley, R. (2001). *Experimental Layout*, UK: Rotavision
- Rand, P. (1992). Bazı Düşünceler Bazı Logolar, *Çözüm IBM Dergisi*, 20, (2), 04.92 – 06.92
- Serter, N. (1997). *21. Yüzyıla Doğru İnsan Merkezli Eğitim*. İstanbul: Sarmal
- Tepecik, A. (2002). *Grafik Sanatlar –tarih – tasarım – teknoloji-*. Ankara: Detay&Sistem
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2004). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (Dördüncü Baskı). Ankara: Seçkin

SUMMARY

This study aims at determining the skills of graphics department students of fine arts faculties with regards evaluating the emblems of universities in Turkey.

The study follows a general survey model and the research group consists of the seniors studying at graphics departments of fine arts faculties of Anadolu, Başkent, Dumlupınar, Hacettepe, Marmara and Süleyman Demirel Universities.

Both qualitative (interview) and quantitative (questionnaire) methods are employed in data collection. With regards the subgoals of the study, data were analyzed via the MannWhitney U-test, t- test and Kruskal Wallis test. Whereas, the content analysis technique is used for the qualitative sections of the study. In the study, data regarding the evaluations and interpretations of students and experts about the university emblems were collected through qualitative methods of analysis.

With regards ascertaining the face validity, the 11 emblem evaluation criteria in the draft questionnaire developed as a result of semi-structured interviews, were determined through interviews with lecturers of the universities involved in the study, as well as professional graphic designers working in the sector. Based on the piloting data, structural validity of the aspects in the scale determined in line with the literature review were assessed via factor analysis, whereas internal consistency was assessed via Cronbach's Alpha Reliability Coefficient.

In evaluating the university emblems, the study revealed no significant differences in terms of "visual" and "content related" aspects with regards views of experts. Therefore, it was observed that the students made comments that were close to those made by experts and thus they were successful in evaluating emblems.

It was observed that age was not a distinguishing factor in the evaluation of university emblems in terms of their "visual" and "content related" aspects. In terms of gender, there were significant differences in the evaluation of the emblems of two universities with regards "visual" aspect, whereas there were significant differences in the evaluation of the emblems of four universities with regards "content related" aspects.

In addition, the study elicited evaluations and interpretations of both students and experts about the university emblems. For the qualitative aspects of the study, interviews were held with students and experts and the skills of students with respect to evaluating a graphic product were assessed in line with their views and interpretations. Through the analysis of qualitative data gathered, it was observed that the students held skills that were very approximate to those held by experts and also the students were able to make evaluations and critiques that very similar to those made by experts.

In this study, which aimed at finding out the evaluation skills of senior tertiary students studying graphics at fine arts faculties in Turkish universities, it was revealed that students, while evaluating the emblems as a graphic product, were able to exhibit such cognitive skills as analysing, interpreting, explaining, noticing and correcting. As a result of the study, it was observed that the students had relevant knowledge regarding emblems and design principles, were able to notice the problems and recommend ways of solution through criticizing, and that they were very approximate to the experts in their evaluations. Therefore, it could be asserted that the students receive a quality graphics education.